

Parlamentul
Republicii Moldova

17 Iulie IC nr. 02/02-86
2024

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la modificarea Art. I nr. 136/2024 din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional).

Anexă: Proiectul de lege

Nota informativă

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

Ygor Chivoc
Docea Veronica
Maria Panceu
Gross Ion

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>256</u>
" <u>17</u> "	<u>07</u> 20 <u>24</u>
Ora	

LEGE

cu privire la modificarea Art.I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Art.I din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) nr. 136 din 06.06.2024 (**Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 245-246, art. 353 din 07.06.2024**) se modifică după cum urmează:

1. punctul 141:

la alineatului (3): dispoziția va avea următorul cuprins:

„(3) Faptele prevăzute la alin.(1) și (2) săvârșite:”;

la lit.b) se exclude textul „*enumerate la alin.(1) și (2)*”

dispoziția alineatului (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Faptele prevăzute la alin.(1)-(3) săvârșite:”

2. punctul 142:

la alineatul (3) sintagma „sau (2)” – se exclude;

dispoziția alineatului (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1)-(3) săvârșite:”.

3. la punctul 144, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Îndeplinirea sau neîndeplinirea intenționată, în exercițiul funcției, de către o persoană publică, a unei acțiuni cu încălcarea actului normativ, săvârșită din interes material, din alt interes personal sau în interesul unei terțe persoane, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, imposibilitatea exercitării legale, de către persoanele fizice și/sau juridice, a drepturilor și libertăților lor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova sau de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, afectarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale Republicii Moldova, sau afectarea obligațiilor statului asumate pe plan internațional,”

4. la punctul 145, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin acte normative, dacă aceasta a

cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, imposibilitatea exercitării legale, de către persoanele fizice și/sau juridice, a drepturilor și libertăților lor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova sau de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, afectarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale Republicii Moldova, sau afectarea obligațiunilor statului asumate pe plan internațional,”;

5. la punctul 146, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu, prevăzute de *acte normative*, ca rezultat al unei atitudini neglijente sau neconștiincioase față de ele, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, *imposibilitatea exercitării legale, de către persoanele fizice și/sau juridice, a drepturilor și libertăților lor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova sau de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, afectarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale Republicii Moldova, sau afectarea obligațiunilor statului asumate pe plan internațional.*”.

6. la punctul 150 referitor la art.335, la alineatul (1) sintagma „cu încălcarea legislației” se înlocuiește cu sintagma „contrar atribuțiilor”.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

**Nota de fundamentare la
proiectul de lege cu privire la modificarea Art. I din Legea nr. 136/2024 pentru
modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului
contravențional).**

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege este elaborat de deputații Parlamentului Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ

La data de 06 iunie 2024 a fost adoptată Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional). Astfel, scopul proiectului de lege respectiv este pentru oferirea unei clarități suplimentare și pentru excluderea oricărui echivoc referitor la interpretarea normelor.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Așadar, modificările la art. 324, care intră în vigoare la 07.09.2024, riscă să lase descoperit fapte corupte comise de persoane cu funcții de demnitate publică, dacă bunurile, serviciile, privilegiile sau avantajele nu pot fi cuantificate sau sunt în valoare de mai puțin de 5000 lei. La alin.(4) a normei puse în discuție, se constată că legiuitorul a optat pentru o agravare a răspunderii în situațiile faptice, când acțiunile de corupere pasivă sunt săvârșite de către o persoană cu funcție de demnitate publică, așa cum se indică la alin.(3) lit. a)- faptele prevăzute la alin.(2) sau (3) săvârșite, de o persoană cu funcție de demnitate publică. Este de notat aici, urmare a practicii judiciare recente instituite (opinia separată, cauza nr.1-3336/20211), sunt interpretate normele de drept penal ce se referă la subiectul special al infracțiunii- persoana cu funcție de demnitate publică, în forma aranjată de legiuitor atât în partea specială cât și generală a legii penale. Este unanim recunoscut faptul că termenul de funcție publică, se referă la o noțiune largă care poate fi privită ca întreg, așa cum se indică în noțiunea de la art.2 din Legea 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, prin care se indică funcție publică este – ansamblul atribuțiilor și obligațiilor stabilite în temeiul legii în scopul realizării prerogativelor de putere publică, diferența dintre un funcționar public și o persoană cu funcție de demnitate publică, este determinată doar de modul de numire în funcție. Legiuitorul operează în dispoziția specială a Codului penal, de la alin.(1) cu noțiunea de persoană publică, iar la alin.(3) cu noțiunea de persoană cu funcție de demnitate publică (situații similare se întâlnesc și la alte norme de incriminare din partea specială a Codului penal), iar diferențele menționate pun în discuție aplicabilitatea prevederilor alin.(1) în raport cu persoanele ce ocupă funcții de demnitate publică, ca subiecți ai acestei modalități de incriminare. Or, însuși legiuitorul național în partea generală a legii penale, în art.123 alin.(2) și (3) le tratează în mod distinct. În alte articole din partea specială a Codului penal, legiuitorul la fel se referă la „persoană publică” și „persoană cu funcție de demnitate publică” în mod separat (de exemplu, art. 149 alin.(12) „Lipsirea de viață din imprudență de către o persoană publică sau de către o persoană cu funcție de demnitate publică”, art. 157 alin.(2), art. 2231 alin.(1), 3302 alin.(1)), care la fel sugerează că aceste noțiuni sunt diferite. Problema de drept discutată mai sus, generează o situație de neclaritate, care conduce la abordări de practică judiciară diferențiate cu referire la subiectul infracțiunii, mai cu seamă în partea ce se referă la aplicabilitatea alin.(1) pentru categoria subiecților ce exercită o funcție de demnitate publică, cu atât mai mult în varianta nouă de reglementare în forma agravată prevăzută la alin.(4) care instituie răspundere doar pentru acțiunile prevăzute la alin.(2) și (3). Astfel, în rezultatul modificărilor operate la art. 324 Cod penal, a fost

decriminalizată fapta de corupție pasivă săvârșită de o persoană cu funcție de demnitate publică, care pretinde, acceptă sau primește bunuri sau servicii în valoare de până la 100 unități convenționale. De asemenea, este decriminalizată și fapta de corupere pasivă comisă de o persoană cu funcție de demnitate publică, care pretinde, acceptă sau primește privilegii sau avantaje, deoarece acestea nu au o evaluare bănească, iar la alin. (4) lit. a) și b) art. 324 Cod penal, sunt incriminate doar faptele prevăzute la alin. (2) și (3) Cod penal, adică valoarea bunurilor și serviciilor ce depășesc 100 unități convenționale. O altă problemă de reglementare este constatată pentru dispoziția de incriminare prevăzută în forma agravată de la lit. c) alin.(4) - faptele prevăzute la alin.(2) sau (3) săvârșite în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale, care nu instituie o agravare a răspunderii și pentru modalitățile faptice prevăzute la alin.(1) când sunt săvârșite pentru un astfel de interes. Respectiv, se constată că în situația în care persoana săvârșeste acțiuni de corupere pasivă, pretinzând și acceptând bunuri, servicii sau alte avantaje valoarea cărora nu depășește 100 unități convenționale sau valoarea cărora nu poate fi cuantificată (acțiuni prevăzute la alin.(1)), deși sunt săvârșite în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale, va fi atrasă la răspundere penală, doar în conformitate cu prevederile de la alin.(1) art.324 din Codul penal. Ori, după cum e descris mai sus, dacă subiectul este o persoană cu funcție de demnitate publică, atunci acest articol nu poate fi aplicat dacă valoarea avantajului este sub 5000 lei sau nu poate fi cuantificat. Aceeași problemă se atestă și în cazul săvârșirii coruperii pasive de către un funcționar internațional, circumstanță agravantă prevăzută la art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal. Concluzionând cele menționate mai sus, considerăm că pentru a soluționa problematica discutată aici, se impune completarea alin.(3) și (4) art.324, după textul „faptele prevăzute la” cu textul „alin.(1),” și doar astfel se va asigura o protecție adecvată a relațiilor sociale ce se referă la buna desfășurare a treburilor în sfera publică. Chestiunile menționate pentru art.324, se referă în egală măsură și pentru prevederile instituite de la art.325.

Referitor la art.327-329, în modificările recente, a fost introdus sintagma „cu încălcarea legii” în art. 327-329, ceea ce afectează și va afecta multe cauze penale în care obligațiile de serviciu a persoanelor publice se regăsesc în acte normative, dar nu neapărat în „legi”. În aceste condiții este posibil ca neîndeplinirea sau îndeplinirea în alte condiții decât cele prevăzute de lege, a unor atribuții menționate în legislație și nu doar în lege organică, de natură să conducă la crearea de pagube sau vătămarea intereselor unor persoane, să rămână în afara ilicitului penal, deși ele nu reprezintă doar simple abateri disciplinare. Varianta propusă este cu referire la textul „contrare actelor normative” așa cum este trecut în Legea 100/2017 cu privire la actele normative și doar așa s-ar asigura o protecție corespunzătoare a relațiilor sociale respective precum și un mecanism de prevenție corespunzător pentru acțiunile abuzive ale funcționarilor publici admise la exercitarea atribuțiilor de funcție și care sunt cauzatoare de prejudicii, inclusiv și în proporții deosebit de mari. Or, atragerea lor doar la răspundere contravențională în conformitate cu prevederile art.312 din Codul contravențional pentru acțiunile menționate mai sus, normă care prevede în calitate de pedeapsă o amendă de până la 90 unități convenționale și privarea de a deține o anumită funcție pentru o perioadă de până la un an, nu asigură o protecție adecvată acestor relații sociale și nu reprezintă un mecanism de prevenție suficient. Aspecte de drept comparat, constituie modalitatea de reglementare a abuzului în sfera publică din Codul penal al României, cu ultimele modificări operate (modificat la 07.06.2023 MO 616) la dispoziția alin.(1) art.297 Abuzul în serviciu, în următoarea variantă de incriminare - fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ, cauzând astfel o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale

unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice. În altă ordine de idei, urmează a fi observat că dispozitivele articolelor 327 și 328 au rămas a limita calificarea faptelor de abuz de putere sau abuz de serviciu și exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu la condiția survenirii unui prejudiciu material, interpretare care vine în contradicție cu definiția abuzului de funcții reglementată la art.19 din Convenția ONU împotriva corupției adoptată la New York la 31.10.2003 (Convenția nu stabilește obligativitatea cauzării unor daune ci obținerea unui folos necuvenit pentru agentul public sau pentru o altă persoană sau entitate). Construcția juridică dată la aceste articole nu acoperă situații de eventual abuz în care sunt afectate drepturi constituționale sau drepturi prevăzute de Convenția Europeană pentru drepturile omului, ori când sunt afectate interesele patrimoniale sau nepatrimoniale ale Republicii Moldova. Astfel, considerăm că articolele 327 și 328 ar trebui să aibă un conținut mai larg și să cuprindă, inclusiv și alternativ condiția imposibilității exercitării legale, de către persoanele fizice și/sau juridice, a drepturilor și libertăților lor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova sau de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, afectarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale Republicii Moldova, afectarea obligațiilor și angajamentelor statului asumate pe plan internațional.

Conform modificărilor operate de legiuitor la dispoziția alin.(1) art.335, se instituie răspunderea penală pentru abuzul în sfera privată, pentru acțiunile de îndeplinire sau neîndeplinire intenționată, în exercițiul funcției, a unei acțiuni cu încălcarea legislației, ceea ce face inaplicabilă prezenta dispoziție pentru majoritatea abuzurilor din domeniul privat, căci, spre deosebire de atribuțiile de serviciu ale persoanei publice, care pot fi stabilite de către legislator prin acte normative, în cazul atribuțiilor persoanelor care gestionează sau lucrează pentru entități private ar fi, practic, imposibilă enumerarea prin lege a atribuțiilor funcționale, având în vedere multitudinea obiectelor de activitate care pot fi desfășurate de aceste entități, așa cum au constatat și judecătorii constituționali în Decizia nr.75 din 21.05.2019 de inadmisibilitate a sesizării nr.94g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 335 alin.(1) din Codul penal (abuzul de serviciu în domeniul privat). În acest sens, este promovat și Proiectul din 03.05.2023 de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea corupției, de înlocuire a Deciziei-cadru 2003/568/JAI a Consiliului precum și a Directivei (UE) 2017/1371, unde la abuzul de funcții, pentru alin.(2) ce se referă la domeniul privat, se promovează următoarea variantă de reglementare- îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act, cu încălcarea atribuțiilor, de către o persoană care exercită o funcție de conducere sau o activitate de orice fel pentru o entitate din sectorul privat, în cadrul unor activități economice, financiare sau comerciale, cu scopul de a obține un avantaj necuvenit pentru sine sau pentru o terță parte, indiferent de actul normativ (public sau intern) din care rezultă atribuțiile.

4. Analiza impactului de reglementare

Proiectul de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Proiectul de lege nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul de lege va fi avizat după intrarea în procedură legislativă conform prevederilor

art.32 din Legea nr.100/2017

7. Concluziile expertizelor

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

For Căpitan
Căpitan / on